

навчання, пізнання, спілкування.

З огляду на започатковане дослідження та, беручи до уваги вищевикладене, розуміємо комунікацію та спілкування як два паралельних процеси, що відбуваються одночасно під час соціальної взаємодії. При цьому, комунікацію визначаємо як суто технічний процес, що відповідає за встановлення і підтримання зв'язку між комунікантами, а спілкування – як процес обміну інформації. Саме від комунікації (як первинного процесу) залежить відбудеться спілкування, чи не відбудеться. Відтак, усе, що стосується комунікації, означимо терміном «комунікаційний», усе, що стосується спілкування – «комунікативний».

Отже, збільшення ролі комунікації та комунікативних технологій у різних суспільних сферах зумовило підвищений інтерес та значну кількість сучасних досліджень цього феномена. З огляду на різні підходи до вивчення комунікативних процесів, цілі та завдання дослідників, поняття «комунікація» та «спілкування» розмежовують, вважають комунікацію ширшою за спілкування, розглядають її як одну зі складових спілкування або ототожнюють зі спілкуванням.

Ми підтримуємо думки тих учених, які вважають поняття «комунікація» та «спілкування» самостійними, при чому ширшим вбачають останнє. Однак, з огляду на наше дослідження, визнаємо комунікацію як особливу комунікативно-мовленнєву діяльність.

Враховуючи, що комунікація і мовлення є термінологічним підґрунтям сформульованих у європейських освітніх документах ключових компетентностей особистості, зосередимо свою увагу також на поняттях компетентнісного характеру і змісту, звідки спробуємо окреслити поняття «мовна компетентність» як суміжне й споріднене в цій групі понять.

Виходячи з аналізу наукової літератури, *можемо окреслити мовну компетентність особистості як здатність до мовної діяльності (потенційне знання мови і про мову її реального носія), сформованість мовних умінь та навичок, а також мовну активність як реальне мовлення в реальних умовах.*

ЛІТЕРАТУРА

1. Донченко Т. Мовленнєвий розвиток як науково-методична проблема / Т. Донченко // Дивослово. – 2006. – № 5. – С. 2–5.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник / С. У. Гончаренко. – Рівне: Волинські обереги, 2011. – 552 с.

Замятіна Вікторія,

студентка 2 курсу

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв.

Наук. керівник: **Л.П. Попова**, к.філол.н., доцент (БДПУ)

ЗАСТОСУВАННЯ КАЗОК НА УРОКАХ НАВЧННЯ ГРАМОТИ

Актуальність. Значна роль у формуванні всебічно та гармонійно-розвиненої культурної особистості належить початковій школі. Саме вона має знайти ті методи та засоби, які непомітно та одночасно цікаво стимулюватимуть у молодших школярів жагу до пізнання. Тут і приходить

на допомогу казка як яскравий та дієвий засіб навчання та виховання.

Ступінь досліджуваності проблеми. Питаннями дослідження жанру казки займалися вчені-методисти К. Ушинський, О. Савченко, Н. Бібко, Л. Фесюк, А. Афанасьєв, С. Литвиненко, О. Бондаренко, В. Сиротенко, та ін.

Видатний педагог В. Сухомлинський надавав особливе значення народній казці. Він широко використовував цей жанр у повсякденній учительській роботі, у своїх численних працях показував її доцільність у духовному та патріотичному вихованні молодших школярів. «Казка, відзначав він, це благородне і нічим не замінне джерело виховання любові до Вітчизни. Патріотична ідея казки — в глибині її змісту. Створені народом казкові образи, що живуть тисячоліття, доносять до серця і розуму дитини могутній творчий дух трудового народу, його погляди на життя, ідеали, прагнення. Казка виховує любов до рідної землі вже тому, що вона — творіння народу» [3, с.203].

В. Давидюк вивчав художню структуру сюжетів казок про тварин та міфологічні елементи казки.

Педагогічні можливості казки досліджували також А. Богуш, С. Литвиненко, Г. Бойко та інші.

Проте проблема застосування казки в період навчання грамоти залишається цікавою та потребує подальшого вивчення.

Мета полягає в дослідженні жанру казки як засобу навчання та виховання молодших школярів на уроках навчання грамоти.

Основний матеріал викладу. Одним із творчих видів діяльності, який допомагає засвоїти навчальний матеріал, активізувати роботу учнів на уроці та виховати інтерес до вивчення мови, є лінгвістичні казки. Учені-методисти розподіляють їх на такі групи: інформативні, казки-ігри, казки-проблеми, казки-загадки, казки-завдання [1, с.193]. Ці казки виступають як цікавий дидактичний матеріал, на якому вчитель може формувати визначені програмою мовні уміння та навички.

У системі освіти молодших школярів казка може мати різні форми. На уроках навчання грамоти це може бути самостійний урок-казка або урок з елементами казки. Під час вивчення звуків [Б], [Б`] на етапі мотивації навчальної діяльності вчитель може запропонувати дітям познайомитися із казкою про звуки. Наприклад: «Якось звуки [Б] та [Б`] попали на співучу звукову галявину і були приємно здивовані, як голосно співають її мешканці: [А-А-А, Е-Е-Е, І-І-І, І-І-І, О-О-О, У-У-У]. Як не намагалися приголосні звуки так само проспівати почуті пісеньки, нічого в них не виходило. Чутно було одне буботіння: [Б-Б-Б-Б-Б]. Тоді звуки [Б] та [Б`] вирішили попросити в голосистих звуків допомогти та навчити так співати, як вони це роблять. Голосні звуки із задоволенням це зробили. Вони швидко підбігали до приголосних звуків і разом співали нові пісеньки: [БА-БО-БИ-БІ-БЕ-БУ]».

На етапі закріплення письма букв С, с, О, о учням можна запропонувати послухати казку про ці букви та „оживити” їх, намалювавши у вигляді персоніфікованих букв. Малюнок учні можуть виконати у міні-книжці, а її назвати „Казкова галявина букв”. Ця книжка стане для учнів результатом їхньої творчої діяльності і створить казкову атмосферу на уроці.

Дивлячись на малюнки, учні можуть придумати власні казкові історії про вивчені букви. Так у процесі складання казок молодші школярі вчаться передавати емоційні образи, створені уявою не лише за допомогою слів, а й за допомогою малюнків [2].

Основні висновки. Наявність елементу казковості в змісті навчального матеріалу і в прийомах його подання сприяє формуванню в учнів інтересу до української мови та читання, розвиває дитячу допитливість. Захоплені казкою молодші школярі легко засвоюють програмовий матеріал, здобувають нові знання, уміння і навички, а освітній процес стає цікавим; у дітей створюється робочий настрій, долаються численні труднощі, знімається втома, напруга і підтримується увага протягом заняття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бишляга О., Саричева А. Лінгвістична казка як засіб вивчення мовного матеріалу, розвитку творчої уяви учнів. *Таврійський вісник освіти*. 2012. №2. С.192–202.
2. Використання казкових матеріалів на уроках в початкових класах URL: <https://vseosvita.ua/library/kursova-robota-vikoristanna-kazkovih-materialiv-na-urokah-v-pocatkovih-klasah-53697.html> (дата звернення: 02.03.2019).
3. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. Київ: Радянська школа, 1988. С.272.

Анна Коваленко,
студентка 1 курсу ОС «магістр»
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **А.М. Крамаренко,**
д-р пед.н., проф. (БДПУ)

ПРЕДМЕТНА ПРИРОДОЗНАВЧА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОСОБИСТІСНЕ УТВОРЕННЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Серед предметних компетентностей природознавча є основоположною, якою має оволодіти молодший школяр в результаті вивчення природознавства. Для нашого дослідження найбільш доцільним є тлумачення предметної природознавчої компетентності у Державному стандарті початкової освіти, яке визначається як «особистісне утворення, що характеризує здатність учня розв'язувати доступні соціально і особистісно значущі практичні та пізнавальні проблемні задачі, пов'язані з реальними об'єктами природи у сфері відносин «людина – природа» [1, с. 2].

У працях сучасних педагогів означені численні підходи до визначення сутності поняття «предметна природознавча компетентність» і методики її формування у молодших школярів. Зокрема, означена проблема знаходить своє відображення у дослідженнях І. Андрусенко, Н. Борисенко, І. Жаркової та ін. Природознавча компетентність учня являє собою поєднання природничих уявлень, знань, умінь і навичок, ставлень, оцінних суджень та досвіду діяльності [2].

У процесі формування предметної компетентності учня важливо